



TIONDE
ÅRG.
№ 35

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 225:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR
Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Blees
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris
enligt överenskom-
melse.
För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

26 okt.
1927

“Riddaregatan 3.”

Den över sexhundra år gamla svenska prästgården på Riddaregatan 3 i Reval har redan under många år varit svenskarnas i Reval hem. Där ha svenskarna under flera år haft sin skola, där ha téaftnar och andra möten hållits och där har sätet för Svenska Odlingens Vänners kansli och Kustbons redaktion varit. Alla estlandssvenskar och även många utlandssvenskar känna till Riddaregatan 3. Svenska professorer ha beundrat stället för dess ålderdomliga prägel, och professor Vilh. Lundström har sagt, att det är svenskarnas klenod. Gården har dock så småningom börjat förfalla och för att den ännu en tid framåt skulle kunna tjäna svenskarna såsom deras hem behöves en grundligare remont. Svenska Odlingens Vänner och Revals svenska kyrkoråd beslöto därför gemensamt skrida till verket och sätta det gamla huset i bättre skick. Arbetet har nu pågått närmare två månader och efter några dagar ha vi hunnit så långt, att hemmet kan invigas. Hemmet kommer allt fortfarande att vara mycket anspråkslöst, men torde bli hemtrevligt och efter omständigheterna bra för Revals svenskar. Där kommer att beredas plats för skolan, sammankomsterna och kansliet.

Den 6 november nalkas. Dagen hoppas vi kunna fira förutom i kyrkan även på Riddaregatan 3.

Hoppas, att Revalssvenskar då möter upp där i det gamla kända svenskhemmet kl. 7 e. m., där det förutom téservering bjudes på sång och föredrag. N. B.

Birkas förnyas.

Den som färdas vägan fram över Nuckö och kommer till Birkas, kan tro, att den gamla herrgården från släkten Ungern-Sternbergs glansdager återuppstått. På sätt och vis är det väl också så. I alla händelser synes mycket förnyat och förbättrat.

Först ser man från den med vackra ekar kantade inkörsvägen, att den 100-åriga ladugårdsbyggnaden undergått förändringar. Ett dussintal stora fönster eller mera, ventiltrummor, nya portar och vitrappade väggar vittna om förnyelsen. Och därinne i stallarna är cementerat och välinrett med foderbord och annat, vattenledning från ny pump, namntavlor över djuren, o. s. v. Även svinen ha fått det fint och modernt. Den nya, cementerade gödselstaden, med urinbrunn och överbyggd med tak, verkar särdeles imponerande. Den torde väl vara ensam i sitt slag i åtminstone denna del av Estland.

Sedan vi kommit förbi en för ett par år sedan iordningställd, rödmålad smedja samt ett par magasinbyggnader med nymålade portar och nytjärade tak, framlyser mellan parkens träd en idyllisk stuga, rödfärgad, med vita knutar och nyrappad skorsten.

Det är arbetarebostaden, som grundligt restaurerats och putsats in- och utvändigt. I ett par rum ha nya golv inlagts. I stugan bo rättaren Johan Heldring och koskötare Kristian Matsman med familjer.

Slutligen gå vi till huvudbyggnaden, som sedan 7 år tillbaka är folkhög- och lantbruksskola och som inrymmer både skol- och matsalar, 2 kök, lärare- och elevbostäder, förrådsrum, m. m. Här är allt nymålat, ljust och glatt, ute och inne, i övre och undre våningen. Även flertalet golv ha nymålats, väggarna ha tapetserats eller målats i vissa rum efter boasering, och innertaken ha vitstrukits. Just nu prydas elevrummen med vitmålad bord, försedda med lådfack för varje elev. Tvättbord med vaxdukar och tygdraperi anordnas i varje rum. Bokhyllor finnas där förut, likaså gardiner för fönstren.

I och med restaureringen i skolbyggnaden, som planerats och delvis påbörjats av den förre rektorn, har den nye föreståndaren kunnat fullfölja ett av styrelsen länge närt önskemål. Tydligt sparar han ingen möda för att få skolans lokaler såväl som ekonomibyggnaderna i bästa möjliga skick. Oförtrutet arbetas också vidare på lantbrukets förbättrande. En myckenhet sten har i år sprängs sönder på åkarna. F. n. pågår i ängsmarken ett storartat rottröjningsarbete i avsikt att bereda ett område till

kulturäng. Här är något viktigt att se och lära!

I sin helhet ger Birkas intryck av säkert framåtskridande, även om tydligt mycket återstår att göra. Agronom Adalberth nämner den ofullbordade dikningen och pekar bl. a. på en säkert mycket bristfälligt lada, som länge fått vänta på tak — och väggreparation tills ännu nödvändigare reparationer undangjorts — för att se om pengarna räcka. Det är tack vare välvillig hjälp från Sverige, som så mycket av förbättringar kunnat utföras, och hr Adalberth hoppas på fortsatt stöd av förstående och svenskt kännande vänner till Birkas och Estlands-svenskarna för att kunna fullfölja planen att höja Birkasskolan och dess jordbruk till ett verkligt mönster för bygdens folk — ester och svenskar —, till en kulturhärd, som bringar svenska namnet ära.

En bemärkt finlandssvensk har nyligen sagt, att Birkas är för Estlands svenskar vad Åbo Akademi är för svenskarna i Finland. Skall Birkas kunna fylla en sådan stolt och ansvarfull uppgift behöver skolan förvisso också stöd. Någon sådan storslagen donation, som upprepade gånger tillfallit det finlandssvenska bildningsinstitutet en donation främst för inköp av skolegendom och byggnader skulle ofantligt stärka skolan och dess arbete. Vem träder fram och gör ett dylikt svensketsoffer?

A. H.

Birkas.

Birkas folkhögskola har börjat läsåret 1927/28. Det såg i början mörkt ut, ty det var icke så lätt att få fatt på en andra lärare, men med folkhögskoleinspektör E. Ingers tillhjälp lyckades vi vinna fil. mag. Fraenki för skolan. Han har redan anlänt och börjat verksamheten. Agronom Emil Adalberth har, som tidigare omnämnts, utsetts till skolans rektor, och är arbetet alltså nu i goda händer igen.

Vi be här få påpeka, att Kustbons förra notis om lärarevalet blivit något oriktigt stiliserad, varigenom notisen blivit mångtydig och minssuppfattad. Det var där fråga om en andra lärarekraft, som då söktes. Både rektorsfrå-

gan och lärarefrågan är emellertid nu lyckligen löst.

Anmälda elever torde alla infinna sig. Ännu finns det plats.

Kustbon önskar lycka till i arbetet!

I samband med en festlighet för firande av Gustaf-Adolfsminnet avhåller Nuckö lokalavdelning av S. O. V. allmänt möte söndagen den 6 november å Birkas folkhögskola. Härvid förekommer bl. a. val av styrelse. Gustaf Adolfs högtidligheten börjar kl. 12 middagen. Utom föredrag av skolans lärare och folkskollär. Th. Gärdström, Ormsö, bjudes event. tillfälle till avlysning i radio av högtidsföredrag eller gudstjänst från Stockholm. Alla välkomna!

Föredragsdagarna å Nuckö och Wormsö.

De under tiden 9—14 okt. anordnade "föredragsdagarna" rönt liksom kursdagarna föregående år — ett intressant deltagande. Med undantag för föredragsmötet i Paschlep, som, väl närmast till följd av det dåliga vädret var fåtaligt besökt, voro föredragslokalerna å alla övriga platser fullsatta av åhörare.

Undertecknads föredrag behandlade dels "Växtskadorna, ogräsen, svamp och insektssjukdomar", dels "ungdomsskolorna och deras arbetsuppgift". I Hullo, Ormsö, biträdde folkskollärare Th. Gärdström med ett föredrag över ämnet "Känn dig själv". Härjämte redogjorde pastor J. Klasson för av honom anordnade konstgödslingsförsök. Fru Agnes Klasson underhöll med sång. Föredragen för Sutlep avhölls i Klottorp i hr Vibusk's rymliga stuga. Här biträdde med uppläsning fröken Lovisa Nyman. Likaså hölls i Roslep medverkan med uppläsning och deklamation av folkskollärare Carl Blees och i Höbring med föredrag av folkskollärare Anton Vesterberg, som talade om de blomlösa växternas liv och förökning.

Möjligen skall det bli tillfälle att senare i vinter anordna flera dylika föredragsdagar och då å nya, nu ej besökta platser.

E. Adalberth.

Livets högsta lycka. Förmödan, att livets högsta lycka består i att göra det bästa möjliga goda av livets möjligheter, är fullt riktig.

Man behöver ej göra detta med tanke på en himmelsk belöning på andra sidan graven. Det kan vara skäl nog att göra det blott och bart för den förnimmelse av frid och lycka, som man erfar, då man gör sitt bästa. F, ö. förklarar Swedenborg, att himmelrikets lycksalighet består i att göra nytta efter förmåga.

— Att se andra lyckliga blir också din lycka. I kärleken ligger livets högsta lycka; ju mer den får fylla oss och råda hos oss, dess lyckligare skola vi känna oss.

Mången tror, att i rikedom och makt ligger livets lycka. Nej, för mången ligger däri livets olycka och förbannelse. Vi kunna ej för rikedom köpa oss hälsa och krafter, ej frid i vår själ, ej frid med Gud, ej goda, tillgivna vänner, och då ej heller livets lycka. Mången rik är djupt olycklig, men mången fattig lycklig.

Cielens om lettländsk-estländska tullunionen.

Den lettländska utrikesministern Cielens mottog i Riga en medarbetare i Pävaleht före sejmens sammanträde och framhöll, att det lettländsk-ryska handelsfördraget ej erbjöd några som helst svårigheter för unifieringen av de estländska och lettländska tulltariferna. Cielens är ej av den åsikten att de båda ländernas regeringar borde utreda saken, som minister Akel föreslagit. Han anser, att en kommission, sammansatt av de bägge ländernas utrikes- och finansministrar jämte experter, kan bringa unifieringsfrågan till en tillfredsställande lösning. Minister Cielens kommer för underhandlingar med Akel att besöka Reval i slutet av oktober eller början av november.

Dansk export till Estland förberedes. Enligt vad tidningarna uppge vistas för närvarande representanter för sex stora danska industriföretag i Reval för att få ett antal tillstånd om öppnande av den estländska marknaden för danska alster. —

Kvinnorna dominera i Reval. Invånarantalet i Reval utgjorde

den 1 oktober 125,779 personer, varav 56,980 mankön och 68,799 kvinnkön. —

Avliden estländsk historiker. Estlands mest kända historiker dr. Johan Luiga har avlidit i en ålder av 54 år. Dr. Luiga var specialist på de baltiska ländernas medeltidshistoria. Han har även verkat som journalist och politiker.

Svenska Jerusalemsföreningen har fått 250.000 kr. av framlidne biskop von Schœele och hans maka. Delvis skola medlen gå till den svenska skolan i Jerusalem.

Allmän trafikkonferens i Petersburg. Enligt tidningarna kommer i Petersburg den 28 november att föranstaltas sjunde allmänna trafikkonferensen mellan Estland, Lettland och Råds-Ryssland. —

Vit slavhandlarliga fast i Paris. Polisen arresterade ett band på 11 män och kvinnor, som anklagas för att ha sysselsatt sig med vit slavhandel. De flesta offren sändes till Sydamerika.

Inga nya tyska krediter åt

Ryssland. I tidningarna ingångna uppgifter om att nya tyska krediter komma att beviljas Sovjetryssland med stöd av en ny statsgaranti, sakna grund. Några sådana förslag ha icke framställts och mellan vederbörande ämbetsverk ha därför heller inga underhandlingar härom försiggått. —

Moskva sjunger Sveriges lov. I en intervju med anledning av det svenskryska komplotteringsavtalet framhåller Litvinov, att Sverige blivit det första land, med vilket Sovjetunionen börjat driva handel i enlighet med vederbörligt avtal. Litvinov förklarar, att förslaget att ge juridisk form åt den sovjetryska handelsrepresentationens ställning emanerat från svenska regeringen, vars avsikter icke påverkats av razzian i London. Sovjetregeringen, som uppskattade lojaliteten i det svenska förslaget, tillmötesgick den däri uttryckta önskan. Litvinov uttalade sin förvissning att den ingångna överenskommelsen skall bidra till fortsatt utveckling av de ekonomiska förbindelserna mellan

Sovjetunionen och Sverige i bägge ländernas intresse.

Rättegången om mordet på Petljura. Vid rättegången mot Schwartbard försäkrade Petljuras före utrikesminister Schulgin att den åtalade varit tjekaagnet och att pogromerna förövades av trupper, vilka begingo våldsdåd såväl mot kristna som mot judar. Vittnet intygade att Petljura fört en energisk kamp mot de band, som förövade våldsdåd. Den åtalades försvarsadvokat uppläste ett av Petljura riktat brev till „vänskapsmakterna, Tyskland och Österrike.“ —

St. Mikaelsskyrkan.

20. sönd. eft. Tref.

Högmässa kl 11 f. m.

Reformationsdagen.

Aftongudstjänst kl, 6 e. m.

Födde: Ingrid Axelina Grönlund. St. Rågå, d. 11. april.

Artur Sigvard Enggrön, St. Rågå, d. 11. okt.;

Död: Ånkan Anna Looisa Westberg, f. Grönholm, St. Rågå, den 17. okt. i en ålder av 69 år 8 mån. 5 dagar.

Apoteket MÅRDEN

SURBRUNNSGATAN 28
Stockholm

Kärrgruvans Spisbröds Fabrik Aktiebolag

Kärrgruvan

Rekommenderar sina förstklassiga tillverkningar av Spis- & Knäckebröd infodra offert Tel. Norberg 221

Skelleftå-Brödet

är Norrlands mest konsumerade brödfabrikat. Prisbelönta tillverkningar.

A.-B. Skelleftå Spisbrödsfabrik

Automaten

FRANSKA KÖKET

Hörngatan 26, Stockholm Tel. S. 4635
REKOMMENDERAS!

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.
Henriksdal, Sverige

Tel.-adr. „Rudolphs“. Rt. 440 & 14440

Tillverka telefonkol och dynamoborstar, lämpliga för alla i marknaden förekommande apparater och maskiner. — Begär offert!

STORA HOTELLET, Linköping.

Innehavre: Fru JENNY KLINGBOM.
Post, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet.
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50 bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag fr. 3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

NORRKÖPINGS KEMISKA UNDERSÖKNINGSANSTÄLT

Trädgårdsg. 33. NORRKÖPING Tel. 1249
(Utför kemiska undersökningar å tekniska produkter, malmer, metaller, vatten och livsmedelsfodermedel, och gödslingsmedel, urinprov, värnepåverksbestämningar, arsenikprov, provtagningar m. m.,

Givlingentör John Wanselin, stadskemist.

Bland rostat kaffe intager SVEABLANDNING

främsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktiebolag, Gefle.

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.

NORRKÖPING

REKOMMENDERAS

BILJETTER med tåg och båtar i hela världen.
SOVLÄTSBILJETTER
Hjälp och råd vid PASSVISERINGAR RESGODS-FÖRSÄKRINGAR MYNTVÄXLING

A.-B. Nordisk Resebureau

Göteborg — Stockholm — Malmö

E. LINDELL

Saluhallen
UPPSALA

Tel. 3577 Tel. 3577

REKOMMENDERAR sina

prima kött-, fläsk- & charkuterivaror i parti och minut.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Jönköpings stads och läns sparbank.

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Smålands Taberg.

A.-B. BJÖRKLUND

Nejljkeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD
Landets största specialodling i sitt slag:

NEJLIKOR

i alla variationer erhållas hos varje blomsterhandlare i riket

LEJONSKOR

garanterar ett förstklassigt fabrikat med största slitstyrka. Tillverkas av

Knisslinge Skofabriks A/B Vanås.

NORRKÖPINGS APOTEKARES MINERALVATTEN-AKTIEBOLAG

Grundat 1874

Sveriges äldsta Mineralvattenfabrik

Kontor o. Fabrik: Repslagareg. 31,

NORRKÖPING

ESLÖV Mina handgjorda skodon

stämplade

SANTESSON

tillfredsställa högsta möjliga anspråk.

RESERVERAD ANNONSPLATS

BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG BORÅS

Alla slags bomullsvävnader

ELNA MÅRTENSSONS

KONDITIONER OCH KAFE

Tel. 460 Hamngatan, Ystad, Tel. 460

REKOMMENDERAS

Servering under sommarsäsongerna i villan Skogsbyddan i landshagen Tel. 477

Aktiebolaget

GESTRIKLANDS YLLEFABRIK JÄRBO.

Sporttyger, melerade Filtar,

Vadmal och Kolleroj.

Goda kvalitéer och billiga priser.

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG

Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA: EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm. 92
Kakelugnar, öppna spisar Väggbeklädnadsplattor Keramik, Mur- & Taktegel Glaserat Fasadtegel Dräneringsrör.

Dam-, Herr- & Barntyger

Största sortering

Billigaste priser

FRITZDORFS

KLÄDESHANDEL

St. Nygatan 40-42. STOCKHOLM

KÖP SYDSVENSKA PETROLEUMS A.-B:s

BENSIN

Motor- och Belysningsolja

Tel. Malmö 11-53, 46-60

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLIE A.-B.

BESÖK SKÖFDE

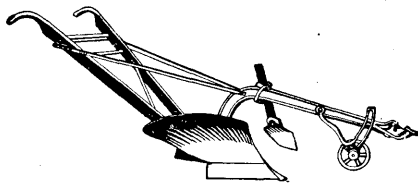
MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

GÖTEBORG STOCKHOLM MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet
Egna fonder Kr. 182,000,000
Telegrafadress: Kreditbolaget



Svenskar i Baltikum köp vid behov
LANTBRUKS-RESDKAP

från

NORRAHAMMARS BRUK

Norrahammar Sverige.

Representanter: A.-G. OSTA, Reval,
Ökonomische Gesellschaft Lettischer Landwirte, Riga.

Betald annonsplats

DRICK VÅR LÅGPASTEURISERADE MJÖLK

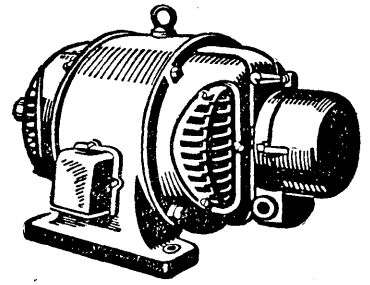
hållbar, gräddsätter som rå mjölk, har ingen kokt smak, är absolut fri från sjukdoms- och strande bakterier och har ej undergått någon som helsk kemisk förändring
Malmö Mjolksteriliserings A.-B.
Telefoner: Kontoret 437, Mejeriet 533

Ingeniör

GUSTAV LARSON

BYGGNADESENTREPR. VÄRDERINGAR
BESIKTNINGAR

Storkyrkobr. 1 Telefon Norr 2107



ASEA-MOTORER

TRANSFORMATORER OCH
APPARATER FÖRSÄLJAS

av

El. Büro LINKE & MARTINSON
Kinga tån. 10, Reval.

Svedala

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks
och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul,
Skottkärrehjul,
Kokillgods,
Stlgjutgods.

Aktiebolaget

Åbjörn Anderson

Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:
SVEDALA, GJUTERJET. 52, 76, 203, 4, 608 183.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38 Telef. 1536

REVAL

KONDIOTORI BAGERI

SKEPPAREGATAN 29 — TELEFON 709-76
STOCKHOLM

Rekommenderar sin specialtillverkning av: Gott
Kaffebröd, Wienerbröd, Bakelser och Tårter
Högaktningsfullt
ESTER DOMINICUS

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningsstoka

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
val av Vadstenaspetsar. Motiv och Krugar. Be-
ställningar å linneutstyrslar. Order till landsorten
expedieras omgående.

AXEL HELLGRENS

SKRÄDDERI

SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM
REKOMMENDERAS

TEL. VASA 4416. VASA 469.

HABO ULLSPINNERI, HABO

tillverkar Svenskullgarner, Vadmal, Sport-
tyger, Klädningstyger, Filtar och Schalar m. m.,
som erhållas antingen mot byte av ull eller i
direkt köp. Lämna Edra beställningar till något
av våra ombud eller insänd direkt till fabriken.
Prover erhållas gratis mot porto

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget

EESTI LLOID

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03

LIVFÖRSÄKRING
BRANDFÖRSÄKRING
TRANSPORTFÖRSÄKRING
OLYCKSFALLFÖRSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna belöpa
sig till över

EMK. 80.000.000.—

Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

Försäkra Edert liv och Eder
egendom medan tid är!